

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАў БЕЛАРУСІ і УПРАВЛЕННЯ ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАў БССР

№ 50 (804) Субота, 9 снежня 1950 года Цана 50 кап.

Паўтара стагоддзя прайшло з часу апублікавання «Слова аб палку Ігаравым». Амаль што восем стагоддзяў адзіляюць нас ад тых падзей, аб якіх гаворыць аўтар Слова, жывым сведкам і неспасрэдным удзельнікам якіх быў, відаць, і сам пясняр, гэты найвялікшы і геньнейшы пясняр рускай зямлі. Прайдучы яшчэ многія стагоддзі, а бессмяротнае Слова будзе жыць і жыць у сэрцах нашых народаў: рускага, беларускага, украінскага, як каштоўнейшы помнік нашай культуры, як яркая і хваляючая аповесць аб велічы духу нашых продкаў, некалі стварыўшых магучую Кіеўскую дзяржаву і мужа змагуўшыхся за яе бяспеку, за яе адзінства, за яе будучыню.

«Слова аб палку Ігаравым» аднолькава дорога і ўсім народам нашай сацыялістычнай Радзімы. Геройныя традыцыі ўстаўлены ў творы, як доблесць і мужнасць у барацьбе з ворагамі, нізаслава нявысць да тых, хто намагача занявоіць родную зямлю, палымная любоў да Радзімы, бязмежная адданасць ёй і роднаму народу, — усё гэта блізка, зразумела і дорога кожнаму народу нашай Радзімы. І хіба не пераважваюць гэтыя традыцыі з тымі лепшымі гістарычнымі традыцыямі, устаўленымі ў геньнейных творах Шота Руставелі, Нізімі, Алішора Наваі і шмат якіх іншых творах гераічнага мінулага нашых народаў.

Амаль што восем стагоддзяў жыве выдатнейшы твор безмянага гена нашых продкаў. Але і на сённяшні дзень не страціў ён сваёй павышанай абавязнасці, усёй страснасці свайго пранікнёнага слова, жывота подыху чалавечых радасей і смутку, высокага гарона чалавечага духу. І мы, людзі дваццатага стагоддзя, грамадзяне новай, сацыялістычнай дзяржавы, новай, сталінскай эпохі, сціслам свае ўдзячныя сэрцы перад найвялікшым і бессмяротным творам «Слова аб палку Ігаравым» — цудоўным помнікам нашага мінулага, нашай старажытнай культуры. Ідзі, заклікі, паэтычна ўвасабленні ў Слове, знаходзіць жыццё водгук у сэрцы кожнага з нас, савецкіх людзей. Гэтыя ідзі зразумелыя і блізкія нам, гэтыя ідзі і заклікі знайшлі жыццё водгук і ў нашай гераічнай рэчаіснасці. Яны дапамагалі і дапамагаюць у барацьбе савецкіх народаў за бяспеку і росквіт нашай вялікай Радзімы, у нашай барацьбе за лепшую будучыню чалавецтва, за камунізм.

У галы суровых выпрабаванняў, калі чорны фашысцкі змрок пагражаў паглынуць светлыя прасторы нашай любімай Радзімы, калі, жакучы словамі старажытнай аповесці, —

Чэрна зямля под коньты
Косты была посеяна,
А кроўю поляна,
Калі сцялі мы намерць пад сценамі
Сталінграда, калі, спякаючы крывёй,
адбілі варожыя атакі і грамілі фашысцкія
полчымцы на подступы да Масквы, калі
ўзыходзіла бессмяротная ў вяха слава
гераічнага Ленінграда, мужака Севастопалі і
многіх іншых слаўных гарадоў савецкай
зямлі, — хіба не пераклікаліся нашы бацькі
з заклікамі з баевым кічам героя «Слова
аб палку Ігаравым»:

Братіе
і дружыно!
Луче жь бы потату быти,
Нежели полонену быти!

І хіба не пераклікаецца гэты баевы кіч
нашых продкаў з тым высокім і высока-
родным заклікам, з якім, як з неперажымым
сцягам, ішлі на бой з ворагам сыны
рэвалюцыйнай Іспаніі, ішлі і ідуць на бой
і шмат якія другія народы ў рэвалюцыйна-
вызваленчай барацьбе нашага часу.

Лепш памёрці стаячы, чым жыць на
каленях!
Вавай заклік нашых продкаў знаходзіць
свой хваляючы водгук і ў грэчаскім тра-
дыцыйным «Залонгу», у гэтай плясцы
свабоды, якую ў перадсмяротны час выкон-
ваюць грэчаскія патрыёты, выказваючы
гэтым сваю глыбокую пагару да ворагаў-
катаў, сваю мужнасць, стойкасць і пагару
да смерці. Забыты грэчаскі манарха-
фашыстамі пазі Іянопулос сказаў у сваёй
апошняй песні:

... Вам гавару, браты: «Наперад,
заўжды наперад!»
Адзначым гэты час мы пляскаючы
свабоды!
... Не палі духам мы, як жалкі рабы,
У нас сэрца не дрыжыць ад няўмоўных
стогнаў,
Няма між нас трусоў, пазбегтых
барацьбы,
І горды мы ідем на волі лёсу,
О, смерць, на штурм тваіх суровых
бастыёнаў,
Нас паглынуў агонь, наш прах
унёсся ў пверзь,
Загас наш боль ў агні, а з ім загас
і смутак...

І смерцю гэтай сваёй
Перамагі мы смерць,
Ідзі палымная патрыятызма, якімі
прасякнуты кожны радок нашай
«Слова аб палку Ігаравым», найглыбей
смутак аб лёсе роднай зямлі, роднага на-
рода, высокая паэтычнасць і майстарства
старажытнай песні робіць яе найвялікшым
творам сусветнай літаратуры, каш-
тоўнейшым укладам у скарбніцу агульна-
чалавечай культуры. Вось чаму «Слова
аб палку Ігаравым» прывабляе і заўсёды
прывабляла да сябе лепшыя розумы ча-
лавецтва. Пяснярнікі, паэты, мысліцелі,
гісторыкі і палітыкі мінулага і сучасна-
га бачылі і бачаць у Слове не толькі не-
вычэрпную крыніцу высокай і мужнай

сторыка-філасофскае абавязанне эпо-
хі Кіеўскай Русі, якая была на
сутнасці агульнай калыскай дзяржаўнасці
і культуры трох вялікіх славянскіх наро-
даў: рускага, украінскага і беларускага.
А для кожнага з сучасных пяснянікаў і
паэтаў «Слова аб палку Ігаравым» з'яў-
ляецца невячэрняй крыніцай творчага
патхнення, хваляючым узорам жыцця,
паэтычнага слова нашага народа, бо псалася
Слова яшчэ ў тых часы, калі не было
асобліва выразнай мяжы паміж пісьмен-
ствам і неспасрэчнай мастацкай творчасцю
самага народа.

Беларускі народ любіць і цаніць найвя-
лікшым твор нашай старажытнай літарату-
ры. Ён блізка і родны нам і на мове, і на
асабліва сямой паэтычнай песні, і на
цэламу шэрагу назваў, якія сустракаем мы
ў Слове. Гродна, Полацк, Давіна, Нямі-
та, — усё гэта ў межах нашай сучаснай
Беларусі. Мы, мішчале, і жывем на той
самой Нямце, на берагах якой у старадаў-
нія часы нашы продкі ў выніку раздораў
і міжусобіч князёў вельмі часта «веялі
душы ад цела». Не так даўно на берагах
Нямці мы — рускія, украінцы, беларусы,
грузіны і ўсе брацкія народы нашы —
«веялі душы ад цела», душы ворагаў на-
шых, сучасных псоў-рыцараў.

Багата савецкіх людзей, багата савецкай
зямлі былі часова адторгнуты ворагам ад
любай Радзімы. Але нашы людзі не палі
на калені перад лютымі захопнікамі.
«Броў за кроў і смерць за смерць!» —
так адказалі ворагу нашы людзі, уступі-
шы ў суровую, не ведаўшую літасці па-
рыжанскую барацьбу з заклікатым ворагам.
Гэта было ў ясах Беларусі, у стонах
Украіны, на старадаўніх рускіх землях
Ноўгарада, Пскова, Смаленска, на прасто-
лах Арлоўшчыны, Куршчыны, на землях
нашых літоўскіх, эстонскіх, латышскіх і
малдаўскіх братоў — паўсюды, куды-б ні
ступілі няпрояваныя гэсі. І перад нашымі
людзьмі, якія змагаліся не на жыццё, а
на смерць з азьвэржымі вытокамі фашыз-
ма, паўставаў велічны, поўны і глыбокага
смутку і радаснага хваляючага чакання
вообраз:

Что мы шумить?
Что ми звенить? —
Далече,
рано пред зорями?

Радзіма-маці ўставала перад іх светлымі
вачыма. Радзіма-маці заклікала іх да пера-
мог. Радзіма-маці давала ім сілу, усяляла
ў іх веру ў перамогу. І яны перамагі.

«Слова аб палку Ігаравым», як выдат-
ны помнік старажытнай рускай літа-
ратуры, аказвала і аказвае пэўны ўплыў на
развіццё сучаснай беларускай літаратуры.
Некаторыя лепшыя творы беларускай паэ-
зіі, такія, напрыклад, як напісаныя ў
першыя гады Айчынай вайны вершы
Янкі Купалы «Беларускім партызанам»,
«Грабёжнік», «Паўстаў народ» і творы
другіх паэтаў напісаны пад
ўплывам гераічнага Слова. У
гэтым дастаткова пераконваюць нас
яркія, хваляючыя заклікі на рашучую
барацьбу з ворагам, з якімі выступалі
Янка Купала, Якуб Колас і другія нашы
паэты і пісьменнікі як у сваіх мастацкіх
творах, так і ў публіцыстычных зваротах
і выступленнях.

Пару Янкі Купалы валежач першыя
пераклады «Слова аб палку Ігаравым» на
беларускую мову. Бессмяротны пясняр
беларускага народа не мог абыйсці сваёй
увагай непаўторны помнік старажытнай
рускай літаратуры, у якім ён бачыў невы-
чэрпную крыніцу высокароднай паэзіі на-
рода, у якім чытаў ён неўміручы заклікі
да адзінства рускіх зямель. Над пераклада-
мі пазі працаваў яшчэ ў дваццатым го-
дзе, — у цяжкім годзе для нашай Радзі-
мы: беспальовыя войскі намагачыся заха-
піць украінскія і беларускія землі. І нам
зразумелы тыя высокія патрыятычныя ма-
тывы, якія ляжалі ў аснове працы паэта
над «Словам аб палку Ігаравым». Купала-
вы пераклады — праявілі і вершаваны —
высока адценны не толькі беларускай
грамадскасцю, але рускімі, украінскімі
вучнямі, літаратуразнаўцамі і лінгвіста-
мі, якія спецыяльна працавалі над даслед-
ваннямі Слова. «Ваш вершаваны пераклад
«Слова аб палку Ігаравым», — пісаў па-
ету акадэмік Барскі ў 1922 годзе, — вы-
шаў прыгожым: усюды відаць разуменне
старага тэкста і прыкметна мастацкае чу-
ццё... У вашай апрацоўцы беларуская мова
аказалася на вышнім».

І толькі буржуазныя нацыяналісты
спрабавалі ахайваць працу вялікага паэта
над перакладамі Слова, нават папракалі
яго ў адноўце ад надзвычайна тэм сучас-
насці, у неактуальнасці такой працы, як
вывучэнне і пераклад «Слова аб палку
Ігаравым» на беларускую мову. Такое
стаўленне нацыяналістаў да паэтычнай
працы Купалы над перакладамі Слова
фізічна зразумела: гэтая праца была ва-
рожай ім, як і варожымі былі яны да тых
ідэй, якімі прасякнута неўміручае Слова.

200 чалавек прыйшо ў школу ВПСНС
профсаюзнага руху, каб паслухаць творы
беларускіх паэтаў, барацьбітоў за мір.
Свае творы прачытаў Пятро Габэка, Пімен
Панчанка, Анатоль Астрэйка, Анатоль Вя-
люгін.
У клубе абутковай фабрыкі імя Кага-
ноўца выступілі перад выбарчыкамі
пісьменнікі Р. Шкраба, А. Астапенка,
Д. Сасеў.
У вайсковай часці дзямі адбылася
сустрэча саадаг і афіцэраў з пісьменніка-
мі — лаўрэатам Сталінскай прэміі Максі-
мам Танкам, Шпінам Пестраком, Міхасём
Калачыскім, Эзі Агняцэв, Міколам

Міхась ЛЫНЬКОЎ

Працоўныя Кагановіцкага раёна разбілі сквер на Чыгуначнай вуліцы на ўскраіне горада. У дзень Сталінскай Канстытуцыі адбылося адкрыццё манумента — скульптуры таварыша І. В. Сталіна перад уваходам у сквер. Звыш п'яці тысяч мінчан — жыхароў Кагановіцкага раёна сталіцы — сабраліся на мітынг, прысвечаны гэтай радаснай падзеі. Мітынг адкрыў саратар Кагановіцкага райкома КП(б)Б тав. Селіцкі. На мітынгу з прамовамі выступілі: знаты Баброў, студэнт індустрыяльнага тэхні-
чнага тав. Цікала, старшыня выканкома Кагановіцкага райсовета дэпутатаў пра-
цоўных тав. Пячонка і інш.
З вялікім уздымам удзельнікі мітынга прынялі прывітаннае пісьмо вялікаму
Сталіну.
На здымку: манумент — скульптура таварыша І. В. Сталіна.

Хай песні радасці гучаць

Хай песні радасці гучаць,
хай славяць тую дату,
калі мы пойдем выбіраць
сваіх працоўных дэпутатаў.
Збіраецца за сходам сход
у светлых клубах,
школах, хатах.
Вядзе там гутарку народ
аб лепшых нашых кандыдатах.
Аб тых, хто гмаі ўзняў з руін,
пабудоваў палацы;
хто ля машынаў,
ля турбін
апераджае час у працы.
Хто ураджай багаты зняў
з прасторных ніў калгасных;
хто на дарогу першым стаў,
што нас вядзе да далей ясных.
З таго адменны дэпутат,
пашлём таго ў Совет мы,
хто, нібы сталінскі салдат,
упэўна ідзе да мэты.
Манар народны ўсім даём,
каб волю нашу знім,
з жыццём,
што творыць родны Сталін.
Хай песні радасці гучаць,
хай славяць тую дату,
калі мы пойдем выбіраць
сваіх працоўных дэпутатаў!

Словы барацьбы за мір

На агітпунктах выбарчых участкаў у
гэтыя дні многалюдны. Перад выбарчы-
камі выступаюць дзеянкі літаратуры і ма-
стацтва, вучоныя, работнікі дзяржаўных
установаў, рабочыя, калгасная інтэлігенцыя.
З трыбуны гучаць палымныя словы са-
вецкіх патрыётаў, якія заклікаюць маца-
ваць сацыялістычную бальшавішчыню,
пільна стаяць на абароне яе свяшчэнных
рубжоваў.
У трасце Галоўмінсбуда адбыўся вечар,
прысвечаны абароне міру. На вечары вы-
ступіў лаўрэат Сталінскай прэміі Пятрус
Броўка.
200 чалавек прыйшо ў школу ВПСНС
профсаюзнага руху, каб паслухаць творы
беларускіх паэтаў, барацьбітоў за мір.
Свае творы прачытаў Пятро Габэка, Пімен
Панчанка, Анатоль Астрэйка, Анатоль Вя-
люгін.
У клубе абутковай фабрыкі імя Кага-
ноўца выступілі перад выбарчыкамі
пісьменнікі Р. Шкраба, А. Астапенка,
Д. Сасеў.
У вайсковай часці дзямі адбылася
сустрэча саадаг і афіцэраў з пісьменніка-
мі — лаўрэатам Сталінскай прэміі Максі-
мам Танкам, Шпінам Пестраком, Міхасём
Калачыскім, Эзі Агняцэв, Міколам

3 думкамі аб Сталіне

Вялікае шчасце выпала на долю выбар-
чыкаў першай акругі Сталінскага раёна
Мінска. Тут балатаруецца ў дэпутаты га-
радскага Савета родны і любімы Сталін.

Імя Сталіна заўсёды на вусянах савецкіх
людзей, у думках усіх прагрэсіўных лю-
дзей зямлі.
Сталін — гэта наша сонца, святло над
зямлёй, мір ва ўсім свеце, качачтовая пе-
рамога камунізма.

Мудры палкаводчы геній Вялікага
Сталіна паказваў народу шляхі разгрому
фашыстаў у Вялікай Айчыннай вайне.
Родны Сталін заклікае людзей быць піль-
нымі!

З думкамі аб Сталіне пачалі будаўнікі
аднаўляць разбураны ворагамі Мінск. Дзя-
куючы няшчэным клопатам камуністычна-
й партыі і таварыша Сталіна аб роскві-
це нашага жыцця, працоўныя сталіцы Са-
вецкай Беларусі ідуць да ўсеагульнага свя-
та выбараў з велічымі здобываткамі ў галі-
не сацыялістычнай эканомікі і культуры.

На тэрыторыі раёна волюю народа ўзя-
ты гмаі аўтамабільнага і трактарнага за-
водаў. Вакол вырасілі новыя вуліцы з
утулынымі светлымі жылымі дамамі, пры-
гожымі клубамі і паркамі.

Карэнным чынам змянілася эканоміка
Сталінскага раёна за апошнія гады. Даўно
перавыкананы сярэньнемесячны ўзровень
кравмысловай прадукцыі за 1950 г. У се-
рыійнай вытворчасці буйных заводаў ёсць
новыя гатункі прадукцыі і такія тыпы
станкоў, якія раней не вырабляліся ў
рэспубліцы.

Святочны настрой пануе сярод рабочых
і інжынераў інструментальнага, электра-
механічнага і дэсахінажнага заводаў. Яны
з гонарам ранапартуюць партыі і народу аб
сваіх выдатных перамогах.

Завод імя Кірава даўно выканаў сваю
галавую праграму.
Хутка пачне біцца электрычнае сэрца
новых прадпрыемстваў — мелянічнага
камабіната і маргарытанага завода. Узды-
маюцца іншыя новыя заводы.

На заводах вырасілі новыя кадры, палы-
мяныя савецкія патрыёты, якія ставяцца
да працы, як да натхнёнай творчасці і
працягаюць сапраўды камуністычны ад-
носіны да вытворчасці. Сясаар цха
шасі аўтамабільнага завода тав. Гарняеў
штодзённа выконвае план больш чым на
300 працэнтаў, а стаханавец тэрмічнага
дэха трактарнага завода тав. Серыкаў дае
200 — 250 працэнтаў праграмы за ра-
бочы дзень. Такія, як Гарняеў і Серыкаў,
у раёне сотні.

Насыпна палышаецца добрабыт жыха-
роў горада. Пабудавана і капітальна ад-
ноўлена 400 тысяч квадратных метраў
жылой плошчы. Наваселе ў новых ква-
тэрах справілі тысячы стаханаўцаў,
інжынераў, дзельчоў навукі і культуры.

Намаганні працоўных Мінска ўзняты з
руін да небывалага яркага росквіту. Рэ-
канструіравана галоўная гарадская ма-
гістраль — Савецкая вуліца і блізка да
яе кварталы вуліц Валадарскага, Комса-
мольскай і Ленінскай.

Пастанова ЦК КП(б)Б яшчэ больш па-
сворыла тэмпы будаўніцтва горада. Больш
30 тысяч дзеў і докарэцыйных кустоў
пасаджаны на вуліцах і плошчах раёна ў
гэтую восень. Электрычнасць асветлена
40 кіламетраў вуліц, адкрыты новы сад
на Савецкай вуліцы і добраўпарадкаваны
парк на Пешамайскай, пракадзены новы
тратуары і магістралі. Насельніцтва
сваімі правілімі рукамі азелілі горад,
упарадкоўвае тэрыторыю і аднаўляе жылы
фонд.

Палепшыўся гарадскі транспарт, трам-
ваіны і аўтобусны рух. На чарзе — пуск
трайбуса па цэнтральнай магістралі го-
рада ў 1951 годзе.

Насельніцтва раёна глыбока адчувае
сталінскія клопаты аб росквіце культуры.
Толькі за апошні час пабудавана 6 но-
вых школ і ў тым ліку дзве школы на
аўтамабільным і трактарным заводах. Яны
хутка прымуць у свае сцены першых вуч-
няў. Ва ўсіх школах ёсць багатыя біблія-
тэкі. За два гады дзяржаўныя выдаткі на
асвету па Сталінскаму раёну павялічыліся
ў два з паловай разам і складаюць цяпер
звыш 11 мільёнаў рублёў. Такія клопаты

Сталінскія клопаты аб эканоміі, добра-
быце і культуры грамадзян сталіцы Са-
вецкай Беларусі мелі свой станаўчы выні-
к і на павелічэнні насельніцтва. Толькі
за апошнія два з паловай гады насельніч-
тва раёна вырасла на 20 працэнтаў. Гэта
адзнака нашага насыпнага агульнага
росту і нашай светлай будучыні.

Шчаслівае, радаснае жыццё пад сонцам
Сталінскай Канстытуцыі выклікала не
толькі колынасны рост насельніцтва, але і
яго выключную грамадскую, палітычную
актыўнасць.

З патрыятычным уздымам, пад знакам
большэвіцкай крытыкі і самакритыкі
прайшлі сходы, на якіх дэпутаты раённага
Савета выступалі са справаздачай аб сваёй
работе.

На гэтых сходах выбарчыя палі-
тэары паказвалі і на тых хібах, якія лічэ
ёсць у нашым жыцці і працы. Яны далі
наказ кандыдатам у дэпутаты ліквідаваць
гэтыя хібы.

У прамовах было выказана незадаваль-
ненне тым, што не ўсе заводы выканалі
план за першае паўгоддзе, а некаторыя з
іх выпускаюць мала тавараў для насель-
ніцтва.

Высокая патрабавальнасць была пра-
дэўлена да якасці жылыва будаўніцтва,
работы гарадскага транспарту, гандлю-
чых і гаспадарчых устаноў.
Пільнае вока выбарчыкаў не пакінула
па-за сваёй увагай ніводнай галіны наша-
га разнастайнага будаўніцтва.
Выказаны просьбы яшчэ лепш
асвятляць вуліцы, дабыва ахоўваць зелліну
на тэрыторыі раёна, пабудоваць новую
раённую поліклініку і кінатэатр, адкрыць
новыя пшэрульні, магазіны. Было выказана
і шмат іншых каштоўных пажаданняў аб
палепшэнні добрабыту грамадзян Мінска.
З азінай думкай ідуць савецкія людзі
індустрыяльнага Сталінскага раёна сталіцы
да выбараў у мясцовыя Саветы, з думкай
аб вялікім Сталіне, аб шчасці, аб адзіным
жывані аддаць свае галасы за самага
мудрага і любімага чалавека, за светлы
геній нашай эпохі, за роднага Сталіна.
Сталін — наша сонца, наша радасць!

І. ПАПОН,
старшыня Сталінскага раённага
Савета дэпутатаў працоўных
гор. Мінска.

Дэкада азербайджанскай літаратуры і мастацтва

З вялікім поспехам праходзіць у Маскве
дэкада азербайджанскай літаратуры і ма-
стацтва. Азербайджанскія пісьменнікі, ар-
тысты і музыканты — жаданыя госці
працоўных сталіцы.

Удзельнікі дэкады панашлі са сваёй
творчасцю працоўных Ленінскага раёна
сталіцы, выбарчыкаў 28-га выбарчага
Участка Саветаўскага раёна, работнікаў Мі-
ністэрства нафтавай прамысловасці і г. д.
Адбылася сустрэча з маскоўскімі паэтамі
і крытыкамі, прысвечаная абмеркаванню
азербайджанскай савецкай паэзіі.

Дакладчык — доктар філалагічных на-
вук М. Рафілі ахарактарызаваў сучаснае

станаўленча савецкай азербайджанскай
паэзіі. Ён пабраўзіла спыніўся на твор-
часці Расула Рзы, Мамеда Рагіма, Сулей-
мана Рустамі і Самеда Вургуня.

У аглядзе азербайджанскай драматургіі
за апошнія гады Джафар Джафараві спы-
ніўся на праблеме класічнай традыцыі ў
нацыянальнай драме.

Змястоўна сустрэча маскоўскіх пісьме-
нікаў з віднейшымі майстрамі азербай-
джанскага мастацтва адбылася ў Цэнтраль-
ным ДOME літаратараў.

Сёння — заключны вечар дэкады азе-
рбайджанскай літаратуры і мастацтва.

КНИГУ—У НАРОД

Надаўна я ў другі раз працягаў паставу ЦК КП(б)Б аб гандлі кнігамі, і перада мною зноў паўсталі шматлікія факты неадарванага адставання гэтай важнейшай справы. Многа ў нас непаладкаў у кніжным гандлі, вельмі многа. Толькі асобныя выпадкі ўспамінаюцца, калі табе прымяна было зайціць у кніжны магазін, пагаварыць з тым ці іншым работнікам прылаўка, даведацца аб яго ўмелах, сумленнай працы. Вось у магазіне № 4 на Савецкай вуліцы прыбавіліся вельмі сучасныя, ахвотна паказваюць лепшыя кніжкі, парадзіць, што купіць, што можна заказаць на аснове чыяго прызавіду падарункі. У асобных кіёсках «Савецкаруку» ў Мінску знойдзеш многа цікавага, адчуеш, што людзі тут з любоўю адносяцца да кнігі, стараюцца ўлічваць запатрабаванні пакупнікоў. Да ліку такіх кіёскаў мне хацелася б аднесці ў першую чаргу кіёск № 10, што ў Дому Урада, і іншыя.

Чацей-жа за ўсё бывае так, што зойдзеш у кніжны магазін і адразу-ж натрапаешся на чалавека, у лепшым выпадку, абыхаваюча да савецкай кнігі, а то і проста непісьменнага, далёкага ад правільнага разумення значэння кнігі ў расце культуры нашага грамадства. Асабліва часта гэта заўважаецца ў адносінах да літаратуры на беларускай мове. Нават у лепшым магазіне № 4 мне даводзілася чуць, як адна з прадаўшчыц імкнулася бравіраваць тым, што ў магазін пазбягае выспісваць з базы беларускую літаратуру, а ў магазіне № 2 па Комсомольскай вуліцы некаторыя работнікі прылаўка наогул ігнаруюць беларускую літаратуру, яны не ведаюць назваў, нават самых папулярных беларускіх кніг.

Аднаго разу я зайшоў у гэты магазін і прапачуў прадаць мне «Будучыню» Эд. Самуіленка на беларускай мове.

— «Будучыню» — перапытаў прадаўшчыца. — Добра не памятаю, але адвядзі, што такой кніжкі ў нас няма.

— «Будучыню», — паўтарыў я.

— Ах, «Будучыню»? — адзілілася прадаўшчыца. — Я зараз займаюся. І, падышоўшы да другога работніка, яна пачала пытацца ў яго ўсё-ж такі па-свойму:

— Слухай, «Будучыню» ў нас няма?

— «Будучыню», — зноў сказаў я.

Другі прадавец быў, вядзь, крыху больш справітлівым, ён падыйшоў бліжэй да мяне і пачаў удакладняць зменныя прыкметы кнігі.

— Гэта такая тоўстая, — паказаў ён рукамі, — а жоўтымі вокладкамі?

— Прыблізна такая, — адказаўся я.

— Самойлава? — для большай пэўнасці спытаў прадавец.

— Самуіленка, — паправіў я.

— Ах, Самуіленка? Аду хвілінку...

І пачаліся пакутлівыя пошукі кнігі. Нэрэшце прадавец выцягнуў аднекуль цэлы пакунак кніг Эдуарда Самуіленка «Будучыня». Пакунак быў яшчэ не развязаў. Муспіць не надта эручнае месца было адведзена яму, бо кніжкі напярэйкі сплешчаны.

Дык гэта-ж у Мінску, у сталіцы рэспублікі. А што робіцца ў гэтых адносінах на перыферыі? Калі, напрыклад, у Гродна адзін з нашых аўтараў, зайшоўшы ў кніжны магазін, паказаў купіць сваю ўласную кніжку, яму яе не паракамендавалі.

У Мінску быў аднойчы такі выпадак. Зайшлі нашы пісьменнікі ў кніжны магазін пацікавіцца мастацкай літаратурай.

— Што ў вас ёсць з беларускіх кніг? — запыталіся яны ў прадаўшчыцы.

— Вельмі мала, — адказала прадаўшчыца, — ёсць толькі Калас і Бранка.

Усё гэта дае падставу рабіць вывад, што ў нас яшчэ вельмі дрэнна абстаіць справа з катэгорыя гандлюючых работнікаў, што ў сістэме кнігагандлю прадаўцы падчас людзі выпадковыя, без належнай падрыхтоўкі, без практыкі. Гандлюючыя арганізацыі і Упраўленне па справах паліграфічнай прамысловасці, выдавецтваў і кніжнага гандлю пры Савецкім Міністраў БССР слаба займаюцца вырошчваннем маладых, здольных работнікаў прылаўка, арганізатару прасоўвання кнігі ў масы.

У Гродзенскай вобласці, напрыклад, з усіх работнікаў сістэмы кнігагандлю толькі адзін мае адрываеўду кваліфікацыю і практыку. Характэрна таксама, што сярод іх няма ніводнага камуніста і ўсяго толькі адзін комсамолец.

На кніжных базях многа ўсіхкіх беспарадкаў. Усім пачер вядома, што ў Віцебску па ніне работнікаў Аблпаліграфвыдавцтва і кнігагандлю ад вільчці ў паміжважных напавалася больш чым на мільён рублёў каштоўнай літаратуры. А колькі яе сапавалася на іншых базях? Былае і так, што кнігі псуваюць нават на той прычыне, што ў складах вільчотна, а таму, што ляжачы яны на гэтых складах па некалькі год.

Мне самому давялося адчуць усё «срадаці», якія падчас перажывае аўтар у выніку «дзейнасці» некаторых работнікаў Беларускага. У 1947 годзе вышаў зборнік маіх апаваднанняў пад назвай «Сад». Неўзабаве кніжка з'явілася ў магазінах Мінска і хутка разыйшлася. На працягу 1948—49 гадоў кніжкі ў продажы не было. Я сам пачаўся, пытаў у магазінах, на базе, у рэспубліканскім бібліятэкары — нідзе кніжкі не было.

Рантам у сярэдзіне 1950 года на ўсіх вітрынах Мінска з'явілася аб'ява: «Прадаецца кніжка А. Кулакоўскага «Сад». Патрабуйце ва ўсіх магазінах Беларускага».

Я ў адзін магазін — няма, у другі — няма. Зваў на базу. Аказваецца, звышсотні экзэмпляраў кніжкі «Сад» сапраўды пастанулі на базу.

— Акуль пастанулі? — пытаю.

— З Маладзечанскай базы, — адказваецца. — Там кніжка пралажала тры гады і не была пушчана ў продаж.

Частка гэтых экзэмпляраў трапіла потым у бібліятэкар, я глядзеў, што гэта за экзэмпляры. Амаль усё яны былі пажоўзеныя, сьмачаныя, аразумелы, ужо зусім не прыгодныя для продажу. Помню, што цяжка думкі з'явіліся тады ў мяне, як у пісьменніка: «Для каго мы пішам?»

Мы хочам, каб нашы кніжкі ішлі ў масы, каб іх чытаў яе мага больш людзей. А ці даходзіць нашы кніжкі да шырокага чытача? Мы пішам, выдавецтва выдае нашы творы, а нотамы яны, па ніне надбайных работнікаў кнігагандлю, гіюць дзе-небудзь у Маладзечна або ў Віцебску.

Дарэчы, адна заўвага адносна рэкламавання кніг пры дапамозе афіш. Цяпер Беларускага шырока практыкуе гэты метад і, тэра, сказаць, што ён быў-бы карысным, калі-б таварышы, якія непасрэдна займаюцца рэкламаваннем, былі больш уважлівымі і дасціпнымі. У адной рэкламе напісана: «Кніга «На сонечных спежках»

(камедыя ў адной дзеі), 137 стар., цана 4 руб. Маецца ва ўсіх магазінах Беларускага».

Людзі рэкамендуець чытаць кніжку, самі не ведаючы акуль, і па сутнасці ўводзяць у зман пакупніка. Кніжка «На сонечных спежках» не «камедыя ў адной дзеі», як пішуць пра яе работнікі Беларускага, а альманах маладых беларускіх пісьменнікаў.

Не толькі праз адны магазіны павінна ісці кніга ў масы. Ёсць многа і іншых форм. Можна арганізаваць распаўсюджванне іх праз кнігашоў, і вылезці з кнігамі ў аддаленыя сельсаветы, каласы, на рынкі ў базарныя дні і г. д. Нам здаецца, што вельмі слаба прыцягваюцца да распаўсюджвання кнігі ў першую чаргу лістасцы. У асобных раёнах зварнулі ўвагу на гэта, і там ёсць найлепшыя вынікі. Напрыклад, у Вельскім паптовым аддзяленні Полацкага раёна, амаль усё лістасцы побач са сваёй асноўнай работай займаюцца распаўсюджваннем кніг. Некаторыя з іх, як таварышы Утачкін і Матузаў, прадэманстравалі роўнай літаратуры больш як на тысяччу рублёў.

Культурныя запатрабаванні нашага народа з кожным днём растуць. Не толькі сярод інтэлігенцыі, а і сярод рабочых, каласнікаў большасць цяпер такіх людзей, якія ўжо не могуць абмежавацца адной-двума кнігамі, а жадаюць набыць уласную бібліятэку. І калі ў нас яшчэ даўдэка не ўсе рабочыя і каласнікі маюць уласныя бібліятэкі, дык у гэтым вынаваты мы ўсе, а ў першую чаргу работнікі гандлюючых арганізацый. Прапануй чалавечку кніжку, пагавары з ім, і ён купіць кніжку.

Валіякі і адказныя задачы стаюць перад нашымі гандлюючымі арганізацыямі ў справе прасоўвання кнігі ў масы. У паставе ЦК КП(б)Б сказана, што «развіццё і палепшанне кніжнага гандлю ў рэспубліцы з'яўляецца адной з важных задач партыйных, савецкіх, профсаюнных і комсомольскіх арганізацый». Канкрэтна ў адносінах праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР гаворыцца ў паставе, што праўленне абавязана «регулярна практыкаваць выезды членаў Саюза на прадпрыемствы, у каласы, саўгасы і МТС для чытання лекцый і дакладаў па пытаннях літаратуры і правадзень літаратурных вечароў». Усамерна садзейнічаць распаўсюджванню кнігі — гаварыць абавязак кожнага пісьменніка. Нам трэба як мага больш пісаць добрых кніг і дамагацца таго, каб яны даходзілі да масавага чытача. Трэба пісаць кнігі і пісаць аб кнігах. Не варта адмахвацца ад напісання добрай рэцэнзіі, волгуку, аналізу, ад вусных выступленняў пра тую ці іншую твор. Хто з нас калі бываў хоць на адной нарадзе кнігагандлюючых работнікаў, пагаварыў з імі, дапамог ім папулярнаваць тую ці іншую кніжку? Амаль ніхто. А нам трэба бываць не толькі на такіх нарадах, а падчас заглянуць і ў кніжны магазін, выступіць там перад пакупнікам, расказаць коратка пра лепшыя кнігі. У Маскве так робяць і гэта прыносіць карысць.

Паставы ЦК КП(б)Б — баявая праграма ў справе разгортвання кнігагандлю ў нашай рэспубліцы. Большавіцкае выкананне гэтай паставы забяспечыць шырокае разгортванне гандлю кніжкам і будзе садзейнічаць яшчэ большаму росту культуры нашага народа.

Мы не хочам вайны

Ціха шэпчаць вятры і гамоняць лясы,
І ляццяць песьні звонка над краем.
На ўсіх мовах над светам гучаць галасы:
— Мы не хочам вайны, не жадаем!

Зор крэмл'бскіх рубіны далёка відны
І людзей добрай волі яднаюць.
З кожным днём усё смялей заўяляюць яны:
— Мы не хочам вайны, не жадаем!

Мірных дзён не адняць Уол-стрыту
у нас,
Нахай Трумэн вайной не пужае.
Добра ведаем мы, сіл не хопіць у вас:
— Мы не хочам вайны, не жадаем!

Прамоўце вайну міліёны людзей,
Воля Сталіна ўсіх нас аднае.
І гучыць над зямлёю мацінай і мацінай:
— Мы не хочам вайны, не жадаем!

П. ШЫДЛОУСКІ.

МАЯК МІРУ

Ты бачыш, як свеціць табе, напітан,
Валіні маяк свету?
Хай хвалі шумяць, хай гудзе акіян,
Валіні карабель супраць ветру!

Злаесною ноч зменіць сонечны дзень,
А вораг ад нары не ўнікну нідзе!
Не будзе на свеце масіны такой,
Дзе-б цемра хавала злачынцаў.
Маяк не згасіць ім крывавай рукой,
Людской крыві не наліца!

Маяк, што працоўны народ запаліў,
Асветліць любячы кутні на зямлі...

І свеціць далёка над светам маяк,
Ім сонца, магутны агністы!
Маяк гэты — Сталін, Айчына мая!
Маяк гэты — сцяг камуністаў!

Па светламу шляху народы зямлі
Да міру, да шчасця вядуць караблі.
Мікола ВАДАНОСАУ.

Калентуў завода «Ростсельмаш» снатурна камбайн «Сталінец-8». Адзін з такіх камбайнаў вырабляюць праслаўлены майстра механізаванай уборкі А. І. Оськін.

На здымку: інжынер-наструктур І. Палевадзіч (злева) і галоўны конструктор А. Крэнічанка каля новага камбайна.

Манументы нашай сталіцы

У агупны комплекс градабудуічых задач нашай сталіцы ўваходзіць і ўпрыгожванне Мінска манументамі. Мінск павіна радзіць Айчыныя вайны, не гаворачы ўжо аб дарэволюцыйным часе, быў недастаткова ўпрыгожаны помнікамі і манументамі.

Вядома, якое вялікае значэнне надаваў В. І. Ленін скульптуры, як сродку «манументальнай прапаганды». Таматка скульптуры павінна выхоўваць у гледача высокія грамадзяскія пачуцці, палыманую любоў да сваёй Радзімы, гераізм у працы, гордасць за наш перадавы грамадскі лад.

У цэнтральную частку Мінска па новаму плану ўваходзіць тры галоўныя плошчы: імя Леніна, Цэнтральная і Круглая. Усе гэтыя плошчы злучацца паміж сабой галоўнай магістралью горада — Савецкай вуліцай.

Плошчы ў недалёкім будучым будуць упрыгожаны манументальнай скульптурай і разам з іх абкружэннем створыць выдатныя архітэктурныя ансамблі горада.

Адна з названых плошчаў — імя Леніна — мае больш закончанае вырашэнне. На ёй знаходзіцца велізарны будынак Дома Урада БССР. Гэты будынак трывала ўвайшоў у агупную парамаў Мінска.

Папулярным з'яўляецца вельмі помнік Леніну работы скульптара М. Манізера, пастаноўлены на плошчы перад Домом Урада.

Скульптар і архітэктар здохлі ўвязавы манумент у архітэктурнай будынка і дамагаюся вялікай мастацкай выразнасці цэлага гарадскога ансамбля. На сёнешні дзень мы сабе не ўяўляем нашу сталіцу без манументальнага Дома Урада і манументальнага помніка В. І. Леніна каля яго.

Новая галоўная плошча Мінска — Цэнтральная размешчана на адным з самых прыгожых цэнтральных месцаў горада — у раёне Савецкай вуліцы, паміж вуліцамі Леніна і Ляўчанскага.

На гэтай новай плошчы паставы Савецкага Міністраў Беларускай ССР, у аднаведнасці з паляданымі ўсіх прапоўных сталіцы Беларуска, будзе ўстаноўлена манументальная скульптура таварыша Сталіна. Для ажыццяўлення гэтай грандыёзнай задачы аб'яўлены закрыты конкурс.

Вялікая і надзвычай адказная задача стаіць перад узорнікамі гэтага конкурсу. Манумент таварыша Сталіна павінен раскрасіць у мастацкіх формах шматгранны вобраз геніяльнага правядара сусветнага пролетарыята, вялікага прадаўжальніка бессмертнай справы Леніна, патхніцеля і арганізатара ўсіх перамоў савецкага народа ў барацьбе за камунізм.

Па ўмовах конкурсу вышыня манумента вызначаецца ў межах 20 метраў. Манумент павінен быць адліты з бронзы і ўстаноўлены на гранітным п'едэстале.

Манументальная скульптура таварыша Сталіна, устаноўленая на асноўнай вості — Цэнтральнай плошчы горада — з'явіцца галоўным кампазіцыйным цэнтрам плошчы.

Да ўдзелу ў закрытым конкурсе на праектаванне манументальнай скульптуры таварыша Сталіна прыцягнуты сталічныя і пераферыйныя скульптары. Персаналія ў конкурсе ўдзельнічаюць: скульптар Н. Томскі — аўтар вядомага помніка палыману трыбуны рэвалюцыі Сяргею Міронавічу Кіраву ў Ленінградзе, скульптар Е. Вучацкі — аўтар многіх помнікаў і бастаў, беларускія скульптары — З. Азгур, А. Гаебаў і А. Бембель.

Усе скульптары з энтузіязмам прынялі запрашэнне ўдзельнічаць у конкурсе.

Вялікае значэнне ў агупнай сістэме новай пляшчоркі горада мае Круглая плошча, размешчана па Савецкай вуліцы. Яна завяршае асявою кампазіцыю цэнтральнага гарадскога парка ялі ракі Свіслачы.

Паводле паставы Савета Міністраў Беларускай ССР на гэтай плошчы будуць пабудаваны — помнік-манумент воінам Савецкай Арміі і партызанам, якія загінулі ў баях за вызваленне Савецкай Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у 1941—44 гадах.

У выкананне гэтай паставы Упраўленнем па справах архітэктурны пры Савецкім Міністраў БССР аб'яўлены адкрыты конкурс на складанне праекта помніка, які мярэўна ўстанавіць у геаметрычным цэнтры Круглай плошчы.

Круглая плошча на сваёму месцазнаходжанні мае выключнае значэнне ў арганізацыі зарачнай часткі гор. Мінска. Плошча размешчана ў пойма ракі Свіслачы. Яна абкружана з аднаго боку зелянінай парка, а з другога — пачынаючыся жылымі дамамі. Помнік будзе праглядацца з больш высокай цэнтральнай часткі горада, а таксама на паў'едзе з боку шашы Масква—Мінск.

Задача конкурсу заключаецца ў тым, каб у манументальных высокамасштабных формах увячываць гістарычную перамогу савецкага народа ў Вялікай Айчынай вайне, уладзіць ратны позыв воінаў гераічнай Савецкай Арміі і партызан, якія загінулі смерцю мужных у барацьбе за свабоду і незалежнасць нашай Радзімы.

Для ўдзелу ў конкурсе запрошаны архітэктурны мастацкі сілы Масквы, Ленінграда, Кіева, Рыгі, Вільнюса, Харкава, Сталінаграда, Мінска.

Збудаванне архітэктурна-выразных будынкаў і помнікаў-манументаў на Цэнтральнай і Круглай плошчах побач з існуючымі помнікамі Вадзіміру Гічычу Леніну да Дома Урада створыць велічную парамаў новага прыгожага Мінска, кантуры якога з кожным днём вырысваюцца ўсё асней і асней.

І. ЗЛЕНТУХ.

нач. аддзела помнікаў архітэктурны
Упраўлення па справах архітэктурны
пры Савецкім Міністраў БССР.

Артысты тэатра імя Якуба Коласа — выбаршчыкам

Артысты тэатра імя Якуба Коласа прымаюць актыўны ўдзел у выбарчай кампаніі. У акружытых і ўчастковым выбарчых камісіях прапоўць лаўраў Сталінскай прамі народныя артысты СССР П. Малчанаў, лаўраў Сталінскай прамі народны артыст БССР Ц. Сяргейчык, заслужаны артыст рэспублікі А. Труе, артысты З. Канашелька, І. Гепнер і іншыя.

Творчыя работнікі тэатра — частая госці на вечарах выбаршчыкаў. На агі-

пунктах пры ветэрынарным інстытуце і ў 42-й сярэдняй школе выбаршчыкам былі паказаны ўрыўкі са спектакляў «Калінавы гай» А. Карнічэўска, «Балзае» Ю. Чарнуха, «Лес» і «Праўда добра, а шчасце лепш» А. Астроўскага. Былі таксама прачытаны вершы савецкіх паэтаў.

За апошні час артысты тэатра наведлі Лель, Оршу, Архі, Бешанковіч, Дзёну, Багутаўска, Гарадок і іншыя раёны Віцебшчыны, дзе паказалі свае спектаклі.

Новыя спектаклі

Балет „Салавей“

Беларускі Дзяржаўны тэатр оперы і балета аднавіў адзін з дэкадных сваіх спектакляў — балет «Салавей» М. Крошнера, створаны паводле аднайменнай апавесці Эмірава Бадулі.

Трэба адразу-ж адзначыць станоўчыя бакі новай паставы балета «Салавей» (паставоўшчык — лаўраў Сталінскай прамі К. Мулер): больш выразнае вырашэнне тэмы сацыяльнага канфлікту паміж прыгнанымі і панамі і беларускімі сялянамі, набліжэнне зместу балета М. Крошнера да апавесці «Салавей». Варта нагадаць, што ў дэкаднай паставе гэтага балета не зусім аразумела было, чаму ён носіць назву «Салавей», бо вобраз Сымона — галоўны вобраз балета — быў вельмі далёкім ад таго, якім мы яго ведаем па апавесці. І ў гэтым сансе набліжэнне новай паставы да апавесці З. Бадулі з'яўляецца зусім апраўданым.

У той-жа час трэба кінуць папрок у адрас кіраўніцтва тэатра і ў прыгнаныя дырыжоры спектакля І. Пятару за тое, што музычная рэдакцыя новай паставы не даведзена да канца. Вядома, што новая рэжысёрская трактовка, зменны ў сюжэтай і паставачнай лініях патрабуюць адпаведных змен у музыцы балета.

А пачынаючы з музычнай балета і не сціпным увасабленнем у некаторых сценах адчуваецца даволі выразна. Так, у вядомы добрай па зямельку сцэне радаснай сустрэчы Сымона і Зосі ў 2-й карціне (хата Зосі) чалавек ачына больш выразна і эмацыянальна ўзнятага туняна аркестра, чым гэта ёсць зараз.

Для талпа 3-х жаніхоў пані Ванды, якіх не было ў ранейшай паставе, трэба было-б напісаць новую музыку і тым паабогнуць не зусім удала гучаня гратэскавага «Чыжыка».

Паставоўшчыку спектакля боліць за ўсё ўдалася масавая народная сцэна з добра выяўленай тамай пратэсту і ўся апошняя карціна з разнастайнымі «бальнымі» танцамі, а таксама фінальная сцена паўстан-

ня народа супраць сваіх прыгнаныікаў.

Добрае ўражанне пакідае таксама залучаная сцена першага акта — імклівая беларуская «Мяцеліца», якая праходзіць спачатку па прасценіме перад другой заласкай, а потым пераходзіць на зямлю заснежаную лясную прагалінуку.

З выканаўцаў спектакля трэба перш за ўсё адзначыць лаўраў Сталінскай прамі С. Дрэчына — выканаўца «Салаўя» — Сымона, Сымон-Дрэчын не толькі і не столькі хаканы Зоскі, колькі палыманым амагар супраць панскага прыгнёту, за ітаросы папоўнага сялянства, за лясную долю для ўсіх прыгнечаных. Тут трэба прыгадаць усё сцэны, дзе Сымон выступае як ваяк сялянскага руху, які ініцыятар пратэсту супраць панскай несправядлівасці, супраць дзекаў пана Вашамірскага і яго дачкі Ванды. Асабліва моцнае ўражанне пакідае эмацыянальна, добра прадуманы і ўзгоднены з музыкай «танец глебе» ў панскім парк (канец 2-й дзеі), калі Сымона пад прымусам пакідаюць актараў у панскім тэатры.

Лаўраў Сталінскай прамі А. Нікалаева стварыла зусім новы вобраз сялянскага дзядзькіны Зоскі, таксама цёплы і прывабны, як і ў дэкаднай паставе, але, у аднаведнасці з новай рэжысёрскай трактовкай усёго спектакля, — больш паглыблены. Зоска не толькі чалае Сымона, але і поруч з ім змагаецца супраць паноў. Адсюль боліш выразная лінія пратэсту, яшчэ больш драматычная напружанасць яе рухаў і мімікі, наогул уласціва артысты. Менш удамымі здаюцца па лірычныя рысы ў вобразе Зоскі-Нікалаевай, добрую паставу для выяўлення якіх часам дзе музыка.

З вялікім мастацкім густам створана артыстычна К. Маладзінскай складаная і значна ўраосная ў новай паставе роля пані Ванды, дачкі пана Вашамірскага. Артыстка добра даюсць асноўныя рысы вобраза гэта ўладарыні і сваювольнай жанчыны, «аматара» балетнага майстаттва, жорсткай да сваіх падпалювеных. Марышка — састра Сымона знойшла доб-

рага выканаўца ў асобе артысткі Б. Розенбліт. Яе танец — удала спалучэнне класікі і характэрных рухаў беларускай дзядзькіны — заўсёды выразны, музыкальны і рытмічны.

Каларытнуу фігуру панскага настаўніка тандэць стварыў артыст Н. Гурыч. Гэта «настаўнік» па сутнасці не менш жорстка, чым яго гаспадары Вашамірска.

Замалінаца таксама другі жорсты па сьлугач пана Вашамірскага, супраць якога перш за ўсё накіроўваецца гнеў і помста народа — гайдук Мазар у выкананні артыста Я. Вепрынскага.

Трэба адзначыць таксама і іншых выканаўцаў, якія стварылі выразныя вобразы — артыстаў Н. Гульмана (пан Вашамірска), Е. Уласаву (маці Зоскі), Э. Піно, В. Міронава, В. Ахрома (тры жаніхі Ванды).

Малады мастак тэатра П. Масленнікаў выявіў у пейзажах добры мастацкі густ і адчуванне характа беларускай прыроды. Асабліва гэта дачыняцца вельмі выразнай дэкарацыйна-пейзажа 1-й карціны (жытня поле з добра выяўленай лясістай дэкачэй), зімовага пейзажа ў сцэне з беларускай «Мяцеліцай» і апошняй карціны, якая адбываецца на фоне парка пры замку Вашамірскага, асвечанага рознакаляровымі ліхтарыкам.

У цэлым новая паставы балета «Салавей» з'яўляецца станоўчай падзеяй у творчым жыцці тэатра.

Я. ЦІКОЦКІ,

заслужаны дзечак мастацтва БССР.

„Песня наших сэрцаў“

Дзяржаўны Рускі драматычны тэатр БССР адкрыў свой зімовы сезон у новым будынку спектаклем «Песня наших сэрцаў» на п'есе В. Палескага.

Спектакль «Песня наших сэрцаў» заслужыў добрай ацэнкі. Асноўная думка, якая закладзена ў п'есе, — думка аб самазданай патхнітай працы савецкіх людзей, якія будуць камуністычна-грамадства, аб непрыкрытай барацьбе панатараў вытворчасці супраць усіх тых, хто стаіць на шляху руху наперад. Гэта думка знойшла сваё ярае сцэнічнае ўвасабленне. Заслуга рэжысёра С. Уладзіч-

скага і ўсяго калектыва складаецца перш за ўсё з таго, што савецкія людзі ў спектаклі паказаны, як моцны, з'яднаны, спаліты калектыв, які ўшэўна ідзе да сваёй мэты.

Найбольш яркімі вобразамі, якія ўвабляюць сабой новых людзей, з'яўляюцца — сакратар гаркома партыі Сокалаў, доктар Чайка, інжынер Ірына Чайка, камешчык Корж, інжынер Каласкоў.

Іменная яны вядуць за сабой усіх астатніх людзей, якія заняты важнай і высокароднай справай — справай аднаўлення горада, разбуранага фашысцкімі агупацтвамі. Праз увесь спектакль праходзіць выразная думка аб тым, што ініцыятарам і арганізатарам працоўнага ўдому і перамог з'яўляецца партыя большавікоў, у дзейнасці якой адлюстраваны думы і надзеі, імкненні і жаданні ўсяго савецкага народа.

У цэнтры

Лаурэаты Міжнародных прэмій міру

Юліус ФУЧЫК

Пабло НЕРУДА

Назым ХІКМЕТ

Пабло ПІКАСО

Поль РОБСАН

МІР! Гэта слова гучыць цяпер над усімі контыентамі. За мір змагаюцца пісьменнікі і мастакі, кампазітары і артысты, паэты і архітэктары. Іх творы — магучая абрава ў руках людзей добрай волі. У спісу першых лаурэатаў прэмій міру людзі розных нацыянальнасцей і творчых імкненняў. Присуджэнне Міжнародных прэмій міру — падзея, якая далёка выходзіць за межы культурнага жыцця.

Дарогім імем адкрываецца спіс першых лаурэатаў Міжнародных прэмій міру. Імя Юліуса Фучыка стала сімвалам гераічнай барацьбы за дэмакратыю і прагрэс. Яго жыццё яркай старонкай увайшло ў гісторыю барацьбы з фашызмам, супроць імперыялізму, за свабоду народа, за мір.

Савецкія людзі добра памятаюць Юліуса Фучыка — карэспандэнта Чэхаславацкай камуністычнай газеты «Рудэ права» ў СССР. У сваіх нарысах ён расказаў аб параджэнні новага савецкага чалавека, аб самаадданай працы рабочых і сялян, аб ружым нацыянальным характары.

У неўміручай кнізе «Ранартаж з пятай на шыю», створанай у гестапаўскіх асцёпках, Юліус Фучык расказаў усюму свету аб сваёй нянавісці да ворагаў чалавечтва, аб пайхільнай веры ў перамогу ідэй камунізму, аб гераізме простых і сумленных людзей. З сэрцайнай цеплынёй ён пісаў аб патрыятах свайго народа. Апошнімі яго словамі былі:

— Людзі, я люблю вас! Будзьце пільнымі!
Чалавечтва, якое імкнецца да міру, памятае заветы Фучыка. Яно пільна стаіць ва вярце міру і шчасця.

Побач з Юліусам Фучыкам у спісу лаурэатаў прэмій міру стаіць імя палымнага чылійскага паэта Пабло Неруды. Увесь свой талент Неруда адаў справе прагрэсу і справядлівасці. Мы памятаем яго вершы, напісаныя ў асуджаным Мадрыдзе ў гады гераічнай барацьбы іспанскага народа з чужымі сіламі фашызма. «З Іспаніяй у сэрцы» — так назваў паэт зборнік сваіх вершаў. І сэрца Неруды, яго душа былі з іспанскім народам, які адстаяў сваё права на жыццё. Мы памятаем вершы Неруды, напісаныя ў гады Вялікай Айчыннай вайны, калі паэт, захоплены подвигам савецкага народа, звяртаўся з вершаваным пасланнем да абаронцаў краіны сацыялізма. З натхненнем і пяшчотна пісаў Пабло Неруда аб гераічных абаронцах вайсковай чыравіны. У пачмах «Песня любви Сталинград» і «Новая песня любви Сталинград» ён звяртаецца да людзей, якія змагаюцца ў горадзе, дзе «са смерцю блізка жыццё», дзе перамагла воля савецкага чалавека. Глеваем нашоўныя тва радкі, у якіх Неруда пісаў аб «саюніках» на Захадзе, што не спыняліся прыбіць на дапамогу героям Сталінграда.

У шлаваенныя гады Пабло Неруда, як камуністычны дэпутат чылійскага парламента, рэзка выступіў супроць падначалення Чылі дзяльцам з Уол-стрыта. У адказ на халуйскі ўчынак прэзідэнта Відалы, які ва ўгоду сваім амерыканскім гаспадарам парваў дыпламатычныя адносіны з Савецкім Саюзам, Неруда выступіў ў друку, на радыё, у сенаце для таго, каб выкрыць зраджыцтва ўрада Відалы. Паэту пагражалі жорстка расправа. Ён ідзе ў падполле. Хаваючыся «дэспіці ў Амерыцы» (так абазначвае месца налісання сваіх твораў Неруда), ён прадаўжае сваю самаадданую барацьбу за дэмакратыю, за мір.

Пабло Неруда ўдасцены Міжнароднай прэмій міру за паэму «Хай абудзіцца дэспрэ!» Герой гэтага баявога антыімперыялістычнага твора — радавы амерыканскі салдат, які вярнуўся дадому пасля вайны. Звартуецца да яго, паэт расказвае аб тым зменш, што адбылося на яго радзіме, выкрывае эмпаніінісцкую палітыку заарывілаў ЗША і заклікае простых людзей Амерыкі аб'яднацца для барацьбы з падпальчыкамі вайны.

Трэцім у спісу лаурэатаў прэмій міру мы бачым мужнага турэцкага паэта Назым Хікмэта.

Нам блізка і дорага яго імя, як імя паэта, які ўславіў у сваіх вершах гераіку жыцця савецкага народа, подвиг Зои Казмадзям'янскай; нам дорага яго імя, як імя барацьбіта за праўду, справядлівасць і мір.

Шырока вядомы ў нас адзін з вершаў, напісаных Назымом Хікмэтам у турме:

Робсон, оред чернокрылый мой,
дальний мой друг и брат,
Они не дают нам сегодня петь,
они нам смертью грозят.

Робсон, они не дают нам петь!
Если они не дают нам петь, —
Значит боится нас!

Нашар прады і міру Поль Робсан добра знаёмы савецкім слухачам. Успамінаюцца словы гэтага вялікага чалавека і артыста, сказаныя ім у часе прабывання ў Маскве: «Для мяне пытанне яснае, — гаворыў ён, — Мастацтва — гэта сацыяльная абрава, якая заўсёды накіравана супроць таго, чым іншага боку. Я рашыў пастанавіць тое, чым валодаю, на службу народу. Сваё жыццё Поль Робсан прысвяціў абароне міру, барацьбе супроць падпальчыкаў вайны. За выкананым ім пшк песень «Песні міру» Поль Робсану прысуджана Міжнародная прэмія міру.

Міжнароднай прэмій міру ўдасцены таксама выдатны французскі мастак Пабло Пікасо. Успамінаюцца выпадкі, які адбыліся ў часе работы Першага Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру. Як звычайна, пасля заканчэння паседжання шматлікім

парыжане прасілі аўтографы ў дэлегатаў. Велізарны латоўп сабраўся вакол Пікасо. Кожны, хто працягнуў яму ліст паперы, запісаную кніжку, каробку з пап'ігарэт, атрымаваў малюнак Пабло Пікасо — голуба міру. З таго часу гэты голуб стаў сімвалам барацьбы за мір ва ўсім свеце. Мастак стварыў вялікую серыю малюнкаў голуба. І калі спачатку Пікасо маляваў птушку са складанымі крыламі, то цяпер голуб міру шырока распрывіў свае крылы, нібы сімвалізуючы гэтым п'ябачанай раней размах руху прыхільнікаў міру.

Палымны і хвалючы фільм «Апошні этап» створаны былой нявольніцай фашысцкага лагера смерці «Асвенцім» — польскім кінарэжысёрам Вандай Якубоўскай. У гэтай мастацкай кінакарціне з дакументальнай дакладнасцю паказана сапраўдная абстаноўка канцлагера, паказана трагедыя многіх людзей, што скончылі свой жыццёвы шлях у печах Асвенціма, трагедыя, якую бачыла і перажывала сама Ванда Якубоўская.

Ганаровай прэмій міру ўдасцены і група кінематаграфістаў, якая стварыла разам са сваімі венгерскімі таварышамі светлы, жмцдзесвядзельны фільм «Юнацтва свету». Гэта карціна апалявае аб Міжнародным фестывалі моладзі ў Буапешце. У ёй знайшлі адлюстраванне думы і спадзяванні дэмакратычнай моладзі змянога шара, якая непахісна паўстала супроць агню вайны. Стваральнікі фільма на чале з рэжысёрам А. Аванэсавай здолелі адлюстраванне на плёнцы і захавалі для пачатства незабыўныя эпізоды Сусветнага злёту юных барацьбітоў за мір.

Апрача прэмій міру, журы прысудзіла 8 залатых медалюў міру. Першым залатым медалем міру адзначаны ліванскі часопіс «Ат-Тарык». Створаны ў 1941 годзе ў Бейруце вядомым ліванскім прагрэсіўным журналістам Амарам Фахура, часопіс асноўнай сваёй задачай лічыў і лічыць прапаганду ідэй дэмакратыі і прагрэсу.

У гады мінулай вайны французскі пісьменнік Жан Рышар Блок жыў у Савецкім Саюзе. Адсюль звяртаўся ён да сваіх суайчыннікаў з палымнымі заклікамі да барацьбы супроць акупантаў. Прамы Жан Рышар Блока на маскоўскаму радыё, яго шматлікія артыкулы з'явіліся марыяляжам зборніка «Ад Францыі акупіраванай да Францыі ўзброенай», за які пісьменніку пасмертна прысуджаны залаты медалюў міру.

50 год жыцця прысвяціў Міхаіл Садавяну літаратурнай дзейнасці. Добра вядомы многія яго творы, у якіх ён прадаўжаў лепшыя традыцыі класікаў русыскай літаратуры. Варвары ХХ стагоддзя спалывалі кнігі М. Садавяну на плошчах. Але нішто не магло зламаць волі пісьменніка-дэмакрата, пісьменніка-антыфашыста. У шлаваенны перыяд Міхаіл Садавяну напісаў раман «Мітра Ковар». Герой гэтага

твора — адзін з тысяч сялян, якім Савецкая Армія прышла вызваленне і разам з тым адкрыла шлях да новага жыцця. За гэтую кнігу Міхаілу Садавяну прысуджаны медалюў міру.

У галіне мастацтва залатого медалюў міру ўдасцены два італьянскія мастакі — Рэнато Гутузо і Кандыдо Партынары. Рэнато Гутузо так вызначвае сваё месца ў жыцці: «Я мастак і камуніст. У майёй свядомасці абодва гэтыя разуменні неадлучны адно ад другога. І шэрада веру ў тое, што мастацтва — адна са зброяў пераўтварэння існуючай рэчаіснасці, зброя барацьбы за лепшае будучае чалавечтва». Залаты медалюў міру прысуджаны Гутузо за альбом «Бог з намі». У сваіх карцінах мастак адлюстравану працу італьянскага народа, яго барацьбу за мір.

Кандыдо Партынары ўдасцены залатого медалюў за створаных ім фрэскі «Тырадэнтэ».

Таку-ж узагароду журы прысудзіла чэшскаму кампазітару Вацлаву Добіш за яго кантату «Будуеш радзіму — умоўдываш мір». У гэтым творы таленавіты кампазітар расказаў аб пшчасі свабоднай стваральнай працы, аб радасным жыцці чэшскага народа, які ідзе па шляху сацыялізма, аб свяшчэннай барацьбе народа за мір.

Французскаму рэжысёру Луі Дакэну прысуджаны залаты медалюў за кінакарціну «Бітва за жыццё». Гэты хвалючы кінадакумент расказвае аб Першым Сусветным кангрэсе прыхільнікаў міру. Луі Дакэн не абмежаваўся толькі фіксацыяй фактаў, звязаных з работай кангрэса. Ён са сваімі памочнікамі — прагрэсіўнымі кінароботнікамі Францыі — стварыў карціну аб руху прыхільнікаў міру ва ўсім свеце.

Дэлегаты Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру сваімі вачыма бачылі, як польскі народ аднаўляе Варшаву, разбураную гітлераўскімі палчызнікамі. Аб гэтай тытанічнай працы народа, які з такой любоўю запана адбудовае сваю сталіцу, падрабязна расказвае выстаўка «Аднаўленне Варшавы», якая дэманстравалася ў кулуарах кангрэса. Ён таксама прысуджаны залаты медалюў.

Савецкія людзі горача вішуюць першых лаурэатаў Міжнародных прэмій міру — людзей, якія бачаць свой высокі абавязак у беззаставячым служэнні справе міру. Мы ўпэўнены, што творы, удастеныя такой высокай узагароды, дапамогуць усім народам выйграць бітву за мір, забяспечыць шчасце на зямлі.

Н. ЧЭРКАСАУ,

народны артыст СССР, член савецкай дэлегацыі на Другім Сусветным кангрэсе прыхільнікаў міру.

Майстры народнай творчасці

Запольскі песеннік

Песенная творчасць аднаго з вядомых беларускіх самадзейных кампазітараў Пятра Нікалаевіча Шэўкі шычыла звязана з народным хорам вёскі Заполье (калгас імя Будзённага) Карэліцкага раёна Баранавіцкай вобласці (тут-жа ў Запольлі ён і нарадзіўся ў 1923 годзе ў сям'і селяніна-бедняка).

Запольскі хор, вядомы сваімі рэвалюцыйнымі і песеннымі традыцыямі, адыграў вялікую ролю ў ідэалагічным і музычным развіцці будучага складальніка народнага песенна. З'яўляючыся актыўным удзельнікам гэтага калектыва, Пётр Нікалаевіч далучыўся да багатай музычнай спадчыны беларускага народа, а таксама пазнаёміўся з песнямі рэвалюцыйнага падполля і з лепшымі ўзорамі савецкай масавай песні. Пачынаючы з дзесяцігадовага ўзросту быў ён актыўным удзельнікам канспіратыўных спевак-парад і велікай рана ўключыўся ў рэвалюцыйную барацьбу. У 1935 годзе дванаціцігадовы школьнік Шэўка быў пасаджаны польскай ахранкай на лаву падсудных (за арганізацыю маладзёжнай дэманстрацыі) пратэсту супроць польскай школы на беларускіх землях) і ўмоўна асуджаны на два гады турэмнага зняволення. Не выпадкова таму, што тэма цяжкага мінулага Заходняй Беларусі пад уладай польскіх панюў знаходзіць значнае месца ў яго песеннай творчасці («Успаміны» і інш. песні).

Ужо ў дзіцячыя і юнацкія гады П. Шэўка звяртаўся на сабе ўвагу ветэранаў хора сваімі незвычайнымі музычнымі здольнасцямі, якія асабліва ярка выявіліся пасля ўз'яднання Беларусі. Цяпер ён становіцца не толькі вядучым удзельнікам сельскага хора, але і арганізатарам харавога і інструментальнага гурткаў у Запольскай сямігодцы, у якой ён вучыўся. Навучанне ў школе і дзейнасць харавога гуртка перапынілі вайна. Падпольная работа, партызанскі атрад, фронт і ўдзел у партызанскай і франтавай самадзейнасці — вель асноўныя этапы яго жыццёвага шляху ў гэты перыяд.

Ён доўгі час не прызнаваўся ў аўтарстве сваіх песень, не ведаў нічога аб гэтым і Запольскі хор, які выконваў яго песні. Для хора перні гэтыя як быццам «прывольнікі» з Баранавіч, для нас, фалькларыстаў, іх стварыў хор... (разумела, удзел хора ў стварэнні гэтых песень неыгна не адзначыць: тут аўтар сдухаў свае песні ў жывым гучанні і ўносіў адпаведныя карэктывы, акрамя таго, у хоры яго мелодыі спыняліся на галасы ў народнай манеры і шліфаваліся).

Дэмабілізаваўшыся ў 1947 годзе з рэдакцыі Савецкай Арміі, П. Шэўка вяртаецца ў роднае сяло і становіцца наёмным кіраўніком хора. З гэтага-ж часу пачынаецца і яго кампазітарская дзейнасць. У 1947 го-

дзе на абласным аглядзе ў г. Баранавічы была выканана першая яго песня «Калгасная полька», якая потым знайшла месца ў рэпертуары многіх харавых калектываў рэспублікі.

За тры гады П. Шэўка стварыў больш 15 песень, многія на свае тэсты, але асабліва плённа працаваў аўтар у гэтым годзе. З песень, створаных за апошні час, мы пазавем залушчэную лірычную песню «Наш Нёман», якая ўвайшла ў рэпертуар хора Беларускага Камітэта радыёінфармацыі і хутка распаўсюдзілася ў заходніх абласцях Беларусі, «А ў полі ля дубровы» (на словы І. Муравейкі), «Калгасныя дажыжкі» і «У жыно» (на ўласныя тэсты) і інш.

Ужо кароткі пералік песень П. Шэўкі гаворыць аб тым, што ў пэнтры яго творчай увагі знаходзіцца калгасная тэма, і добра заканамерна. Жывучы ў калгасе і года ведаючы гэтае жыццё, аўтар рэалістычна адлюстраввае яго ў сваіх творах, часта карыстаючыся пры гэтым прыемам супрацьстаўленню цяжкай долі батрака і селяніна-бедняка ў былой панскай Польшчы раласнаму сучаснаму жыццю працоўных заходніх абласцей рэспублікі.

На калгасным родным полі,
Пры багатай шчаснай долі
Успамінаем сёння дні былыя,
Як жылі мы ў вольні.

Як жылі мы, гаравалі,
Злую долю пралівалі,
Дзень і ноч на пана прапуючы,
Горкі слёзы пралівалі.

Сёння мы жывем багата,
Свеціць сонца ў нашы хаты,
Дзякуй шлём табе, таварыш Сталін,
Што нас вызваліў ад катаў.

Пры стварэнні сваіх песенных твораў Пётр Нікалаевіч карыстаецца формай традыцыйнага народнага вершаскладання. Новы змест песенных твораў надае ім новае гучанне, а акрамя таго, аўтар пазбягае тут фармальнай аднастайнасці ўжывымі камбінацыямі мераў і рыфм. Аўтар карыстаецца тыповымі народнымі прыёмамі, калі чацверты радок верша падхплываецца ў пачатку наступнага куплета.

Мелодыка песень П. Шэўкі сведчыць аб валоданні ім народна-песеннай формай, аб веданні беларускай народнай інтанацыйнай мовы. Дзякуючы гэтаму песні П. Шэўкі лёгка ўспрымаюцца выканаўцамі, а лепшыя з іх пераходзяць у бытавы рэпертуар калгаснай вёскі, становячыся сапраўды народнымі.

На нарадах самадзейных кампазітараў, якія нядаўна адбыліся ў Маскве і Мінску, творчасць маладога песенніка атрымала высокую ацанку нашай музычнай грамадскасці.

Г. ЦІТОВІЧ.

г. Баранавічы.

Семинар мастацкіх кіраўнікоў

У лістападзе Магілёўскі абласны адзел мастацтва і Дом народнай творчасці правалі трохдзённы семінар мастацкіх кіраўнікоў раённых Домаў культуры і кіраўнікоў гурткаў мастацкай самадзейнасці вобласці.

Дырэктар абласнога лектарскага вобстава Пасуеў прачытаў даклад «Аб міжнародным становішчы», пачальнік абласнога аддзела тав. Баранюсіч — «Значэнне мастацкай самадзейнасці ў справе камуністычнага выхавання працоўных», выкладчык музычнага вучылішча т.т. Гурвіч і Карачэў — «Арганізацыя і работа

з харавым калектывам» і «Арганізацыя і работа аркестра народных інструментаў».

Метадыст Дома народнай творчасці Мелішквіч правала некалькі практычных заняткаў з хорам, на якіх з удзельнікамі семінара разгучаныя песні «За мір і свабоду», муз. Носова, «Масква — Пекін» В. Мурадзі, «Зямля наша маці» Р. Пукста і «Пад сталініскім сонцам» Ілютовіч.

Удзельнікі семінара абмяняліся вопытам сваёй работы.

У далейшым такіх семінараў будуць праводзіцца раз у два месяцы.

Аб новай паэме Аркадзя Куляшова

Ці патрэбна абгрунтаваць такі неаб'яржым закон мастацтва, што сюжэтная аснова твора з'яўляецца адным з важнейшых сродкаў рэалізацыі ідэяльнай задумы аўтара? Выбар сюжэта ніколі не бывае рэччу вынаходковай у шпелі майстра.

Герой новай паэмы Аркадзя Куляшова «Толькі ўперад», амаль праз дваццаць год трапіўшы ў родны мястэчка, аддасца ўспамінам аб сваім юнацтве, сумуе аб традыцыйна загінутай дзячыне, якую калісьці шчыра і глыбока кахаў, бачыць навокал атмасферу радаснага творчага ўздыму і захапляецца светлым і шчаслівым юнацтвам маладых сабруў.

Дзеянне ў літаратурным сансе ў паэме амаль няма. У агульным кампазіцыйным плане элементу ўспамінаў належыць вельмі вялікая роля. А між тым аўтар раскрывае духоўны свет цалага пакалення савецкіх людзей, вызначае прыроду іх паводзін, дае жыццёвую біяграфію гераічнага племені война-патрыятаў і будаўнікоў камуністычнага грамадства.

Імяна таму, што Куляшоў асвятляе ічымым свет героя, выяўляе яго эмацыянальнае і духоўнае багацце, перадае светаадчуванне савецкага чалавека, — абрана для паэмы сюжэтная лінія, як і наогула яе кампазіцыйныя асаблівасці, з'яўляюцца найбольш удачнымі.

Форма лірычнага самараскрыцця, якой карыстаецца паэт, дазваляе найбольш натуральным чынам прыдэрыжыцца закону надчыбна ічымым жыццём героя, спыніць увагу на яркіх старонках яго мінулага і

разам з тым паказаць характар яго адносін да разнастайных з'яў рэчаіснасці. Куляшоў тым больш мае падставу звярнуцца да прыёму ўспамінаў, што герой паэмы «Толькі ўперад» — гэта чалавек, які многае зведаў у жыцці; ён, як і ўсё яго пакаленне савецкіх людзей, пазнаў радасць творчага гераізму, шчасце ўдач, выперлеў нямагла гора, перанёс найжыццёвыя выпрабаванні ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

Змест паэмы значна шыроў і шматгранней, чым паказ гісторыі каханна, хоць любоўныя ўзаемаадносіны займаюць тут сваё пачаснае месца.

В. Маякоўскі, які так востра ненавідзеў фальш буржуазнай маралі і з такой палымнай страсцю ахоўваў чыстату людскіх узаемаадносін у савецкім грамадстве і сям'і, пісаў аб гэме каханна:

Эта тема придет,
вовек не наносится,
только славет:
—Отныне гляди на меня!
И глядишь на нее,
и идешь знаменосцем,
Красношейный огонь над землей
знамена.

Мы ведаем цыкл вершаў А. Куляшова, авенных светлай пазыяй каханна; тут праўдзіва і проста малюецца непасрэднасць юнацтва, чыстага пачуццў. Прыгадаем «Бюро ведаек», «Дружбу», «Карусель», «За вайна», «Песню літавасца», «З дзёнічка брыгадыра».

Куляшоўскаму лірычнаму герою-юнаку

не знаёма душэўная раздвоеннасць, разлад паміж марай і рэчаіснасцю. Гэта цэльная, гарманічная натура, якая цярпіць зямныя радасці жыцця, але адначасова ёй уласцівы высокі ўзлёт, яна здольна на ахвяры ў імя народнага шчасця.

Пры асабістых наўдачах (і ў каханні і ў жыцці) герой заўжды знаходзіць у сабе сілу волі і магчымасць авалодаць сваім пачуццём, загаіць раны. Усведамленне свайго месца ў грамадскім жыцці, радасць працы на карысць народа дапамагаюць савецкаму чалавеку пераадолець і асабістыя няшчасце.

У гісторыі каханна героя да Алесі, якая расказана ў паэме «Толькі ўперад», мы сустракаем простых і шырых савецкіх юнакоў, поўных светлых імкненняў і прыгожых мар аб будучыні. Яны дзверыліся ў таварыстве і ва ўсіх выпадках лічаць сваім абавязкам адкрываць праўду сваіх думак і пачуццў.

Алеся пакахаў іншага чалавека і робіць так, як можа і павіна рабіць савецкая дзячына.

Мы дакладна не ведаем, дзе на працягу 18 год знаходзіўся герой, але з усяго выраза адчуваем, як ён працаваў і змагаўся за сацыялістычную бацькаўчыну — мужа, не шкядуючы сіл і жыцця, без страху і скарэ.

У той час, як герой лі і ночы будаваў гідрэлектрастанцыю на Дняпры, знаходзіўся ў гэтай вялікай дзяржаўнай справе сінс і шчасце жыцця, таварыш яго дзясціна Алеся, адправіўшыся на Далёкі Уход, рабіла такую-ж важную грамадскую справу — выхаванне слаўнай савецкай дзетвары. Пшго-ж можа быць больш высокароднага, чым праца, заснаваная на глыбокім разуменні і сэнсу і значэння, праца, як песня і подвиг?

Пачалася вайна, і камуністка Алеся зрабілася суровым воінам, легендарным народным мшчудам:

Як жывая — глядзіць
на луці, на раку,
У кубанцы мужчынскай,
У кажушку, —
Просты,
поўны рашучае сілы паляя,
Лента цераз плячо,
на грудях аўтамат —
Равольючы
непераможны салдат.

Зусім вядома, што гісторыя юнацкага каханна — гэта толькі эпізод, пасаобны штырх у біяграфіі герояў.

Гадоўнае-ж у тым, што паэт асэнсоўвае лёс свайго пакалення, раскрывае яго жыццёвую філасофію, паказвае крыніцу маральнай стойкасці і душэўнага характара савецкіх людзей.

Праз усю творчасць А. Куляшова чырвоная істужкай праходзіць тэма фармавання характара савецкага чалавека, і пачама «Толькі ўперад» з'яўляецца працягам гэтай тэмы, адным са звенняў цалага цыкла твораў.

Пат раскрывае духоўны свет савецкага чалавека, паказвае непарушанае адзінства яго ідэальных імкненняў і канкрэтных учынкаў, яго светанагляд і псіхалогію, і з гэтага само на сабе вынікае паэтычнае вырашэнне праблем асабістага і грамадскага. Лейтматывам усёй паэмы моцна і выраза на гучаць радкі:

Шчасце ў працы, у светлым
Здзяйсненні надзеі,
Шчасце ў тым, каб змагацца
За шчасце людзей.
Не жадаю і лёгкая
Удачы ў жыцці...
Трэба ўперад ісці!
Толькі ўперад ісці!

Гэтую магучую лейтматыву ўтвораць мэты каханна:

Да шчасі прытуляцца
Шчыльна шчагой,
Да рукі дакранайцца
Ціха рукой.
Гаварыце ўсю праўду
Сардэчнаму ёй
Над шчасліваю зоркай,
Над зоркай сваёй.

У творчых секцыях

Рэдакцыя звярнулася ў творчыя арганізацыі пісьменнікаў і кампазітараў з просьбай пазнаёміць нашых чытачоў з работай творчых секцый. Ніжэй мы змяшчам матэрыялы аб рабоце творчых секцый Саюза савецкіх пісьменнікаў і Саюза савецкіх кампазітараў БССР.

Кнігі маладых празаікаў

Секцыя прозы (старшыня І. Грамовіч) абмеркавала першую частку рамана аб Айчынай вайне Р. Някая «Пераможцы».

У снежні і пачатку студзеня наступнага года секцыя разгледзіць зборнік апавяданняў маладога пісьменніка М. Рылькі і новую аповесць У. Шахаўца «Наеустраха». У студзені таксама будзе праведзена нашыравае пасяджэнне секцыі па абмеркаванню новага варыянта майёй з'яўшася «У Забалотці дзее», прысвечанай таме калектывізацыі ў заходніх абласцях БССР.

Член бюро секцыі Я. БРЫЛЬ.

Новыя крытычныя работы

Камісія па крытыцы Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР (старшыня Я. Шарохіўскі) абмеркавала манатрафічную работу Ю. Пшыркова аб жыцці і творчасці народнага паэта БССР Якуба Коласа. Рыхтуюцца абмеркаванне крытычных работ М. Барсток «Станоўчы герой у творчасці Якуба Коласа» і Н. Перына — пра творчасць Аркадзя Кудашова, а таксама кнігі крытыкі Алеся Кучара.

Член бюро камісіі І. КУДРАУЦАУ.

Рост літаратурнай моладзі

У апошні час секцыя даючай літаратуры аддавала значную ўвагу творам маладых і пачынаючых пісьменнікаў. Творы іх змяшчаюцца на старонках дапамога друку, а найбольш удалы выдаюцца і асобнымі кніжкамі.

Члены секцыі прымаюць актыўны ўдзел у рабоце Рэспубліканскай нарады маладых пісьменнікаў, на якой абмяроўваюцца і творы, напісаныя для дзяцей (І. Сіняўскага, А. Шапкова, М. Дзілігенкі і інш.).

У кастрычніку секцыя абмеркавала казкі для дзяцей В. Сурскай, казкі В. Сурскай напісаны на сучаснай тэме, лекторы з іх заслугоўваюць сур'езнай увагі. Секцыя парала аўтару апрацаваць лепшыя з сваіх казак («Новы дом», «Малодыя дубкі», «Падарунак», «Радасць») і выдаць асобным зборнікам.

Новыя песні маладых кампазітараў

Пры Саюзе савецкіх кампазітараў БССР працуе секцыя масавых жанраў і музыкантаў.

Музыказнаўчая секцыя (старшыня — кампазітар М. Алаў) асноўную ўвагу аддае пытанню майстэрства, павышэння ідэйнага зместу музычных твораў. На бліжэйшы час намерана дыскусія аб масавай песні, у якой будуць удзельнічаць, апрача прафесійных кампазітараў і музыкантаў, члены гуртоў мастацкай самадзейнасці.

Секцыя масавых жанраў узначальнае кампазітар Д. Камінскі. Асноўную сваю ўвагу секцыя накіроўвала на стварэнне новых масавых патрыятычных песень аб гераічнай працы савецкага народа, аб наватарах сацыялістычнай індустрыі і перадавіках сельскай гаспадаркі.

Творы на сучасную тэму

Руская секцыя Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР абмеркавала рамана маладога пісьменніка Анатоля Іванова «Мужнасць» — з баявога жыцця лётчыкаў савецкай авіяцыі. Раман дапрацоўваецца і намерана да выдання ў 1951 годзе.

Увагу секцыі прыцягнула таксама новая аповесць Зіны Бандарынай «Атрапом» — аб умацаванні калгаснага ладу ў заходніх абласцях БССР і аб сувязі навуцы з сельскагаспадарчай вытворчасцю. Аповесць намерана да апублікавання ў № 9 альманаха «Советская Отчизна».

Секцыя абмеркавала таксама апавяданні і аповесць «Лінія жыцця» Д. Грабніківа. Творы маладога пісьменніка прысвечаны тэме аднаўлення і паспявазнага сацыялістычнага будаўніцтва ў БССР.

Днямі выйшаў з друку № 8 альманаха «Советская Отчизна». У нумары змяшчаны скарачаны варыянт аповесці В. Лютавай «Зарава над лесам», апавяданні В. Сокалава і А. Белашэва, вершы Д. Кавалёва, П. Валкава, Н. Гарулёва, В. Тарас, А. Лазянова, Г. Цітова, песні Р. Галавасцікава і вершы пачынаючых паэтаў; нарысы А. Міронава і Я. Садоўскага, пераклады твораў беларускіх паэтаў і крытычныя артыкулы Б. Бур'яна і В. Бурыосава.

Старшыня секцыі Н. ГАРУЛЁУ.

Надаўна секцыя абмеркавала аповесць маладога празаіка Аркадзя Чарнышавіча «У адной сям'і». Падзеі аповесці адбываюцца ў дні Айчынай вайны ў адным з калгасаў Кожы-Пермяцкай акругі. Аўтар досыць удала паказаў самаадданую працу дзяцей на калгасных палях і іх шчыльную дружбу з беларускім хлопчыкам Паўлікам.

Апрача гэтага, члены секцыі праводзілі кансультацыі па рукапісных аповесцях і апавяданнях пачынаючых пісьменнікаў — А. Аветкіна, П. Руцка, А. Стахоўскай і інш.

Чарговыя сходы секцыі будуць прысвечаны разгляду твораў для дзяцей дашкольнага і маладшага ўзросту і абмеркаванню матэрыялаў часопіса «Барзос».

Старшыня секцыі А. ЯКІМОВІЧ.

Надр з фільма «Мусарскі».

Фільм аб выдатным рускім кампазітары

Каляровы фільм, прысвечаны геніяльнаму рускаму кампазітару Мадэсту Пятровічу Мусарскаму, зрабіў на мяне вялікае ўражанне. Фільм адлюстроўвае самы цікавы перыяд рускай музыкі — зараджэнне, развіццё і росквіт дзейнасці кампазітараў і дзеячоў «магутнай кучкі». Галоўная ўвага аддадзена тут самаму выдатнаму прадстаўніку новай рускай школы Мадэсту Пятровічу Мусарскаму — сапраўднаму наватару, стваральніку народнай рэалістычнай музычнай драмы.

У фільме паказваюцца розныя эпізоды з жыцця Мусарскага (маладыя гады і перыяд сталасці), якія шчыльна звязаны з прагрэсіўнай дзейнасцю «магутнай кучкі» і перадавой рэвалюцыйнай інтэлігенцыі 60-х гадоў мінулага стагоддзя. Развіваючы класічны традыцыі М. Глінкі, Мусарскі ўпершыню ў сваіх музычных драмах «Барыс Годуноў» і «Хаваншчына» незвычайна ярка паказаў рускі народ, яго пакуты і магутную сілу. Усе гэтыя ўражанні Мусарскі атрымаў з непаўторнай сувязі з народам яшчэ ў маладыя гады, калі ён, жывучы на вёсцы, часта быў сведкам зоркага прыгаворнага сялян памешчыкамі і самовольства царскай паліцыі. У фільме даролі ярка паказаны гэтыя эпізоды. Яны безумоўна аказалі вялікі ўплыў на стварэнне масавых народных сцен у «Барыс Годунове» і асабліва на сцену пад Броміамі.

У фільме ў асноўным паказаны перыяд стварэння «Барыс Годунова» і яго настаўнікі на сцене. У сувязі з тым неабходна змяніць на выдатнай іры аўтара А. Барысава — выканаўчы ролі Мусарскага. А. Барысаў незвычайна ярка і чалавечна раскрыў вобраз вялікага кампазітара. У выкананні Барысава мы бачым Мусарскага, як чалавека бясшчэпа аднаго саімі ідэям, простага рускага чалавека, які не згінаецца ні перад якімі княжэцкімі і наўдачамі. А княжэскі былі сапраўды вялікімі. Мы бачым у фільме, які пратэст выклікала музыка Мусарскага з боку прыдворнага магнацтва і кансерватыўнага чыноўнага грамадства царскай Расіі. Мы бачым, як цяжка было сабрам Мусарскага дамагчыся дазволу на пастапоўку на імператарскай сцене оперы «Барыс Годуноў». Прыдворнае магнацтва ў масавых сценах «Барыс Годунова» ўбачыла адкрыты бунт супроць самаўладства, і опера паступова была зніжана і забаронена. Глыбока хваляваўся Мусарскі пасля адмовы дырэктару паставіць «Барыс Годунова» на сцене. У фільме бачна пудоўнае спена, калі Мусарскі выконвае напісаную і «Песню пра баяў», якая з'явілася знішчальным сэрзам на прыдворнае магнацтва. Рэвалюцыйнасць светапогляду Мусарскага падкрэсліваецца яго аб'яўненнем

посля «Хаваншчыны» напісаць оперу «Пугачоўцы».

У фільме вельмі ярка паказаны вобраз В. Стасова (аўтар Н. Чаркасаў), выдатнага мастацтвазнаўцы і крытыка, ідэйнага нахліска «магутнай кучкі», самага блізкага сябра Мусарскага. Трэба шыра сказаць, што толькі дзякуючы Стасову, мы маем «Барыс Годунова» ў закончаным выглядзе, а «Хаваншчыну» — амаль закончанай. І гэтыя моманты маральнай падтрымкі Мусарскага з боку Стасова незвычайна ярка паказаны ў фільме.

Вялічная фігура Стасова раскрываецца ў сцене суда, дзе Стасов абвінавачваецца рэакцыйнымі прадстаўнікамі друку ў «паклёпе». Стасав у пудоўнага ператварэння ў абвінавачанага і выказвае ў прамове свой глыбокі патрыятызм. Ён гаворыць, што рускі народ здаўна любіць песню, шырокую і мудрую, яе сама прырода нашай базмежнай зямлі. Нягожа нашчадкам М. Глінкі і А. Даргамыжскага быць паклонымі да чужых народаў. Мы ўвалі нашу праўдзівую песню ў светлую горніцу мастацтва. Яна паддасядрэць нашы сілы, калі мы зразумеем яе. Яна ўжо гучыць у нашых операх і сімфоніях. Мы дадзім ёй новыя крылы. Яшчэ наперад! Кліч наперад! Да тых немінуцых часоў, калі ў радодзілі і шчасці заспявае наш народ. І пачуюць яго ў самых аддаленых кутках зямлі і ўрадуюцца...

Як незвычайна гэта супадае з выказваннямі самога Мусарскага.

У фільме вельмі ўдала паказаны Даргамыжскі і яго адносіны да «магутнай кучкі».

Добра паказаны М. Балакіраў з уласцівымі яму рысамі ўладарства. Іншыя прадстаўнікі «магутнай кучкі» (Н. Рымскі-Корсакаў, А. Барадзін, Ц. Кюі) паказаны толькі са знешняга боку, і аўтарам, які выконваў гэтыя ролі, цяжка было выказаць сабе. Халезас-б паслухаць тыя спрэчкі і размовы аб мастацтве, якія адбываліся на сабёрскіх вечарах у Балакірава і Стасова. Але гэта ніколі не змяняе мастацкага значэння фільма. Настаўнічкі Г. Рамаль з вялікім майстэрствам раскрыў тэму твора, правільна паказаў эпоху і людзей таго часу. Неабходна адзначыць вялікую працу, якую прайграў кампазітар Д. Кабалеўскі над музычнай рэдакцыяй фільма.

Фільм аб Мусарскім з'яўляецца адным з самых удалых твораў савецкай кінематографіі. У ім раскрыта вобраз геніяльнага кампазітара ў сувязі з гістарычным развіццём рускага грамадства другой паловы XIX стагоддзя.

А. БАГАТЫРОУ, заслужаны дзеяч мастацтва БССР, лаўрэат Сталінскай прэміі.

Пісьменнікі ў майстэрні скульптара З. Азгура

Пісьменнікі П. Броўка, А. Кудашоў і І. Шамякін наведалі майстэрню скульптара З. Азгура і азнаёміліся з новым скульптурным партртам Максіма Багдановіча, які стварыў мастак.

Скульптура паінула добрае ўражанне ў пісьменнікаў.

Спектаклі Рускага тэатра ў новым памяшканні

Другога снежня ў новым памяшканні пачаў сваю работу Дзяржаўны Рускі драматычны тэатр БССР.

Перад спектаклем народная артыстка БССР А. Абухвіч выказала ад імя калектыва падзяку партыі і ўраду за клопаты аб развіцці сацыялістычнага мастацтва, за новае пудоўнае памяшканне, якое атрымаў тэатр.

Буду паказаны новы спектакль «Песня нашых сэрцаў» па п'есе В. Палескага, які прайшоў з поспехам.

Сустрэча студэнтаў з пісьменнікамі

Літаратурны гурток філалагічнага факультэта Беларускага Дзяржаўнага ўніверсітэта імя В. І. Леніна наладзіў сустрэчу студэнтаў — членаў навуковага таварыства з пісьменнікам Янкам Брылем.

На сустрэчы была абмеркавана яго аповесць «У Забалотці дзее».

З уступным словам выступіла студэнтка Самойлава.

Удзельнікі абмеркавання адзначылі актыўнасць тэмы аповесці, жыццёвасць асноўных герояў і рост майстэрства пісьменніка.

Разам з тым было ўказана на схематычнасць некаторых вобразаў камуністаў, вобразы настаўніцы Лены і на іншыя з'бы аповесці.

Янка Брыль расказаў удзельнікам схода пра новы варыянт аповесці, якая друкуецца ў Дзяржаўным выдавецтве БССР. На сходзе прысутнічала 40 чалавек.

Абмеркаванне рамана «Далёка ад Масквы»

У літаратурным гуртку педагагічнага інстытута імя Горкага ў Мінску адбылася дыскусія па рамана В. Ажаева «Далёка ад Масквы».

У дыскусіі, у якой прынялі ўдзел члены гуртка, было закранаўта пытанне аб новых жанрах савецкай прозы.

П'еса «Пяць жаваранкі» на самадзейнай сцене

Драматычны калектыў Беларускага Дзяржаўнага ўніверсітэта імя В. І. Леніна паказаў новы спектакль «Пяць жаваранкі» па п'есе К. Крапіва.

Спектакль пастаўлены мастацкім кіраўніком калектыва Р. Рутштойнам. Пастаўка была цэпла прынята гледачамі.

У сельскай бібліятэцы

Звыш 3.700 кніг палітычнай, сельскагаспадарчай і мастацкай літаратуры налічвае ў сваім фондзе Гаухавіцкая сельская бібліятэка Брагінскага раёна. У яе актыўнае — 400 чытачоў-калгаснікаў і сельскіх настаўнікаў. Калгаснікі чытаюць творы В. І. Леніна і І. В. Сталіна, класікаў рускай літаратуры, савецкіх пісьменнікаў. Вельмі папулярныя кнігі лаўрэатаў Сталінскіх прэміяў.

У гэтыя дні павялічыўся попыт на перадавыбарную літаратуру. Задачы бібліятэкі Мая Кончыц арганізавала ў чытальніцы выстаўкі перадавыбарнай літаратуры, вітруны кніг лаўрэатаў Сталінскіх прэміяў.

Вечары, прысвечаны барацьбе за мір

У калгасе імя Панамаранкі Дрычынскага сельсавета і ў калгасе імя 17 партыйнага з'езда Шацкага сельсавета Рудзенскага раёна работнікамі Мінскай абласной бібліятэкі імя А. С. Пушкіна праведзены літаратурна-мастацкія вечары, прысвечаны тэме «Савецкая літаратура ў барацьбе за мір і дэмакратыю, супроць падзальшчыкаў вайны».

У вечарах прынялі ўдзел калектывы мастацкай самадзейнасці Рудзенскага раённага Дома культуры. Удзельнікі самадзейнасці выканалі рад песень аб міры, а таксама прачыталі рад твораў савецкіх пісьменнікаў, прысвечаных барацьбе за мір.

ПІСЬМО У РЕДАКЦЫЮ

Афішы... і сапраўднасць

Надаўна ў Мінску паявіліся стракатыя афішы Беларускай Дзяржаўнай астрады, якія гасцінна заклікалі мінчан паслухаць і паглядзець праграму, падрыхтаваную артыстамі астрады. «Аб тым, што так хвалюе нас», — таямніча і надаедава паўтаралі будыны літары на ўсіх вуліцах і завулках. Далей не менш таямні і інтрыгуюча называліся асобныя нумары праграмы: «Усё такое іншае», «Куды пайсці?», «Гульня ў д'ябла» і інш. Для большага афекту з паласы афішы глядзелі на чытачых выканаўчыя праграмы — артысты Б. Аглінцаў, Н. Гільзін, А. Дзімант, Б. Дзімант, Е. Львова, В. Міхело, В. Асташкевіч, С. Сімару, А. Собалеў, нібы запрашаючы: прыдзіце, паглядзіце і паслухайце нас.

На астрады канцэрт сабралася намала мінчан. Аднак, як толькі ўзнялася заслона, яны зразумелі, што жорстка памыліся, паверыўшы крыўкалівай афішы.

Няма неабходнасці падрабязна спыняцца на ўсіх нумарах, якімі артысты астрады цэлы вечар «свавалі» сваё гледачоў.

Дастаткова сказаць, што ўсё першая частка канцэрта, якая мае такую лірычную назву — «Тут будзе горад заснаваны», з'яўляецца народнай на жшчэ сучаснай калгаснай вёскі. Нават з такім запасам фантазіі, якую мае мастак Кіпіне, цяжка ўявіць сабе калгасны атрагод, гледачы на сярэднявечныя збудаванні, якімі мастак «упрыгожыў» сцену. На гэтым дзіўным фоне адбываюцца не менш дзіўныя падзеі.

...Група калгаснікаў размаўляе аб пабудове атрагода. Сярод іх з'яўляецца на сабе ўвагу крыўкаліва пара — дзея Акім і яго жонка Лявонія. Паставіўшы сабе за мэту любымі сродкамі пасмяшыць гледачоў, артыстка Е. Львова, якая выконвае ролі Лявоніі, здекуецца над пакуцямі савецкіх людзей. Артыстка не ведае жыцця сённяшняй калгаснай вёскі, таму замест прыяблага вобраза калгасніцы ў яе

атрымаваецца пародыя на савецкага чалавека.

Інчы большае абурэнне выклікаў у гледачоў вобраз Акіма. Артыст Н. Гільзін, які выконвае гэту ролі, і пастапоўчык А. Арэдаў'еў надзілілі Акіма не ўласцівымі нашым калгаснікам рысамі. Фальшымі гасці і інтанацыі, крыўліны, грубая ігра ніколі не спрымаюць вывужэнню духоўнага свету героя, наадварот, яны ператвараюцца для артыста ў сродкі здеку на д.

Аўтар тэкста Б. Аглінцаў (дарэчы, гэты тэкст з'яўляецца «стаэралізаванай» перапрацоўкай фельетона Герда і Мядзведзева) іпчы больш падкрэслівае ўстаўныя нумары пошлісць Акіма. Чаго варта, напрыклад, такая сценка. Артыст, пакрыўляўшыся, колькі яму захалеза, шырокім гэстам паказвае за кулісы: «Пайду, нап'юся крэм-соду», гледачы з палёгкаю ўдыхаюць. Але дарэмна: яго месца на сцене займае артыст С. Сімару і яшчэ больш жалючымі рымне і гарнітуры, чым яго папярэднік. Затым зноў паяўляецца Акім. На гэты рад артыст усе свае здольнасці скарыстоўвае на тое, каб паказаць, што ён п'яны. Пакрыўляўшыся і пабуаніўшы, ён, як вялікую таіну, паведаміў гледачам: «Я за 1950 год ужо даўно вышэй усю крэм-соду і пянер п'ю яе за 1952 год».

Вось янога калгасніка-будуўніка атрагода ўбачылі гледачы са сценаў астрады! Ці трэба пасаць гэтага здаўляцца, што абураныя гледачы паінулі зал, не дагледзеўшы да канца праграму.

Чаму так атрымаваецца? Таму, што дырэктар Бездзяржэстрады г. Кагановіч і яго намеснік т. Шымшалевіч мала дбаюць аб ідэйна-мастацкай якасці канцэртаў. Яны ператваралі астраду ў камерцыйную інтэрпрэцыю. Аб гэтым красамоўна сведчыць размова т. Шымшалевіча, якую нам наадаўна даялося пачуць: «Нам канцэрт каштуе 1.600 рублёў, але я вам аддам больш танна»...

А. СЛЕСАРЭНКА, военнаслужачы.

У рэдакцыю газеты «Літаратура і мастацтва»

Паважаны рэдактар! Дазвольце мне праз Вашу газету перадаць шчырую падзяку ўстановам, аргані-

зацыям і ўсім майм сябрам, якія прывіталі мяне ў сувязі з дваццаціпяцігоддзем майёй літаратурнай дзейнасці.

Пятро ГЛЕБКА.

Прываецца падпіска на 1951 год НА ГАЗЕТУ «ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА» ПАПІСНАЯ ЦАНА: на 1 месяц 2 р. 20 к., на 3 месяца 6 р. 60 к., на 6 месяца 13 р. 20 к., на ГОД 26 р. 40 к. Падпіска прымаецца ва ўсіх гарадскіх і раённых аддзяленнях «Савездруку», ва ўсіх паштовых аддзяленнях, лістонасцым і ўпаўнаважаным і друку на прадпрыемствах, ва ўстановах, арганізацыях, у саўгасах і калгасах.

Галоўны рэдактар П. КАВАЛЕУ. Рэдакцыя: В. ВІТКА (нам. галоўн. рэдактара), П. ГЛЕБКА, Г. КЛЯБАНАУ, М. ЛЬНІНЦОУ, Я. МАУР, Ул. НЯФЕД, П. ПАНЧАННА, К. САННІКАУ.